

Economisch koers gemeente Hardenberg

Agenda 2023-2026

Inhoud

Economische groei die bijdraagt aan welvaart5

Visie, doelen en strategie:

Bijdragen aan brede welvaart en maatschappelijke vraagstukken en voorbereiden op een ongewisse toekomst6

De stand van de economie van Hardenberg.....9

Doelstellingen en uitdagingen:

werken aan economische vitaliteit..... 10

Onze strategie..... 12

Organisatie en governance 13

Financieel overzicht 14

Onze agenda voor de komende jaren:

Ondernemersdienstverlening 16

Positionering en profilering 18

Werklocaties en centrumontwikkeling 20

Ondernemerschap en innovatie..... 22

Human Capital Agenda 24

Digitalisering..... 26

Circulaire Economie 28

Vrijtijdseconomie 30

Agro en landelijk gebied..... 32

Hoogwaardige industrie 34

Economische groei die bijdraagt aan welvaart

In Hardenberg staat de mens voorop en hebben alle inwoners kans op passend werk en om zich te ontwikkelen. We zetten ons ervoor in dat opleidingen en de kwaliteiten van de beroepsbevolking aansluiten op de vraag van werkgevers. Ondernemers krijgen ruimte en ondersteuning bij innovatie en groei. En we werken aan een blijvend aantrekkelijk vestigingsklimaat. Daarmee stimuleren we economische ontwikkeling en werken we toe naar een positieve arbeidsmarktbalans, passend bij de streekfunctie die we vervullen. In Hardenberg zetten we daarmee in op economische groei, maar dan wel één die bijdraagt aan een hoger welvaartsniveau van onze inwoners in brede zin. Want economische ontwikkeling is voor ons geen doel op zich, maar een middel.

Eind 2020 is de Nieuwe economische koers van Hardenberg vastgesteld door de Gemeenteraad. De koers bevatte een visie op onze economie, een identificatie van de belangrijke economische opgaven voor de komende jaren en een actieagenda met een meer concrete beschrijving van onze inzet voor de periode 2020-2022. Ook in de komende bestuursperiode blijven we in Hardenberg onverminderd werken aan deze economische koers voor Hardenberg die we in 2020 hebben uitgezet, maar wel met nieuwe accenten. Want, hoewel 2020 nog maar kort geleden is, de economie en samenleving staan er in korte tijd anders voor en hebben ook iets anders nodig. Dus we houden onze visie, opgaven en lange termijn doelen voor ogen op het gebied van bijvoorbeeld de bijdrage aan de brede welvaart en de positieve arbeidsmarktbalans, daar blijven we aan werken. Maar dan wel vanuit het perspectief van vandaag.

Bovenstaande betekent dat onze inzet als gemeente deels wordt bijgesteld. In de afgelopen periode hebben we veel geïnvesteerd in het aanbrengen en versterken van structuren (denk aan de IQ BLVD, de Agro Hub en de Vakschool 100% Gastvrij) en in het ontwikkelen van agenda's op een aantal prioritaire thema's; de circulaire economie, digitalisering en human capital. In de nieuwe agenda komt het accent gaandeweg meer te liggen op projecten die direct of indirect bijdragen aan onze opgaven.

Bovendien hebben we nu te maken met een nieuwe en wezenlijk andere economische realiteit. We hebben gedurende de looptijd van de vorige agenda (2020-2022) de coronacrisis doorstaan en momenteel hebben we nog te maken met de nasleep daarvan. Daarnaast is begin 2022 de oorlog in Oekraïne uitgebroken. Eerst en vooral een humanitaire ramp, maar ook een met verstrekkende economische gevolgen. De combinatie van de coronanasleep en dit grote geopolitieke conflict hebben gezorgd voor een snel toegenomen schaarste aan nagenoeg alle productiefactoren (menselijk kapitaal, kapitaalgoederen, energie, grond- en hulpstoffen, ruimte) en inflatie en oplopende rente met een rem op de groei als gevolg.

Wij brengen onze nieuwe actieagenda uit onder dit veranderde economische gesternte dat grote onzekerheid met zich meebrengt en waardoor economische vooruitzichten onduidelijk zijn. De ontwikkeling van de economie laat zich momenteel niet voorspellen. Dat maakt dat we met onze agenda ook flexibel in moeten kunnen spelen op de actualiteit en niet te ver vooruit kunnen plannen. De lange termijn opgaven veranderen misschien niet, maar hoe en met wie je daar vanuit het heden aan kunt werken wel.

Voordat we de actieagenda presenteren zetten we eerst kort uiteen vanuit welke visie op de economie we deze agenda hebben ingekleurd. Ook herhalen we wat in onze ogen de opgaven zijn voor de lange termijn en beschrijven we de strategie. Onze visie, strategie en doelen vormen de ratio en zijn de kapstok voor onze economische actieagenda.

Alwin te Rietstap
Wethouder Economie

Bijdragen aan brede welvaart en maatschappelijke vraagstukken en voorbereiden op een ongewisse toekomst

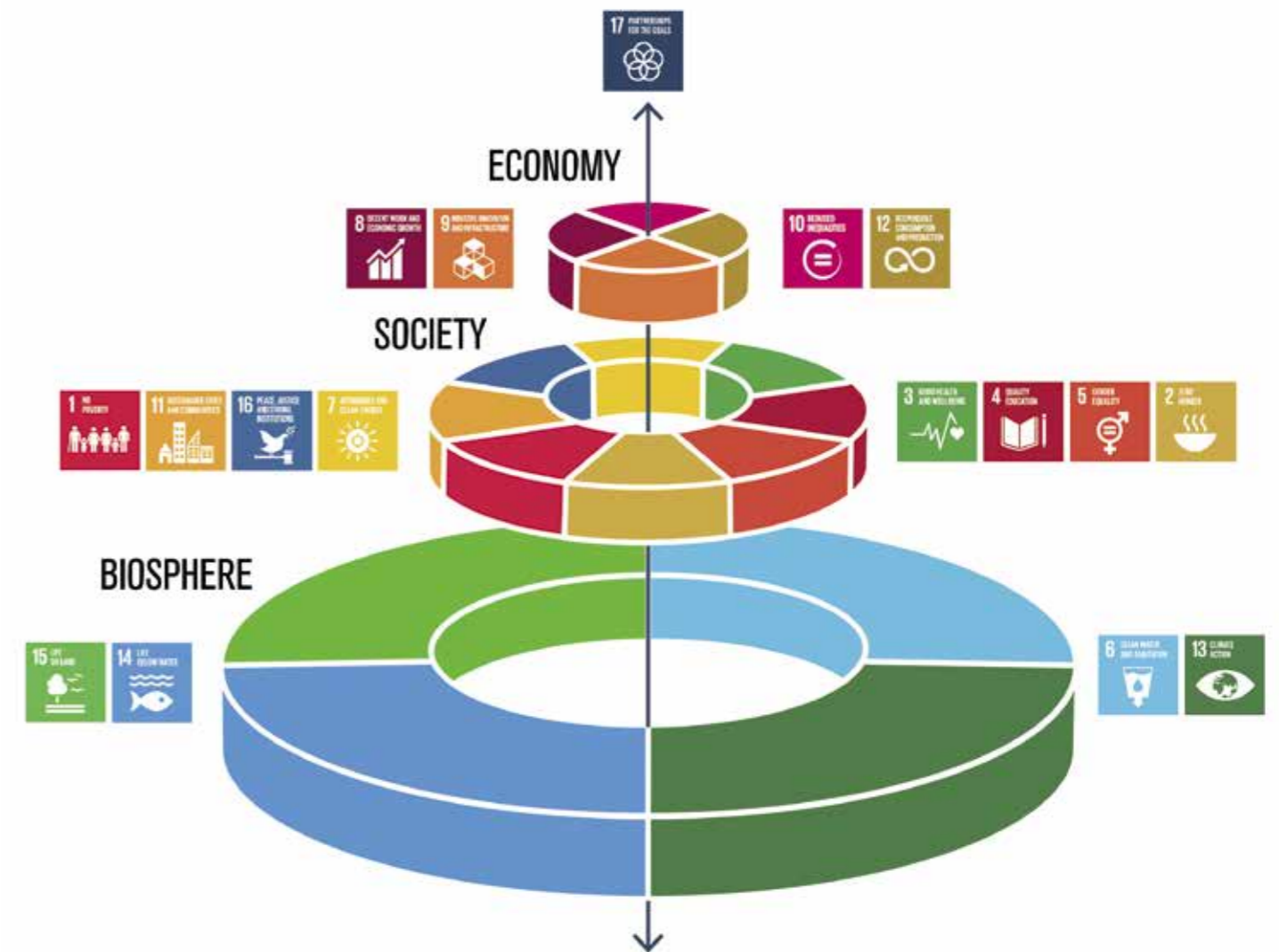
De gemeente Hardenberg stelt de welvaart van haar inwoners centraal. Waarbij welvaart wordt beschouwd als een breed begrip. Het omvat eigenlijk alles wat mensen van waarde vinden. Dat gaat over materiele welvaart waar we vanuit ons economisch beleid een directe bijdrage aan leveren. Maar ook over bijvoorbeeld goed onderwijs en persoonlijke ontwikkelmogelijkheden, om een positieve gezondheid, milieu, de kwaliteit van de leefomgeving, het culturele klimaat, veiligheid en sociale kwaliteit. De gemeente Hardenberg heeft als ambitie het welvaartsniveau van haar inwoners in brede zin te verbeteren.

De bijdrage van economische actoren en het economische instrumentarium aan het brede welvaartsniveau van de Hardenbergers is groot. Immers, een vitale economie en de brede welvaart zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Want de welvaart van inwoners in de gemeente wordt onder meer beïnvloed door de waarde die wordt toegevoegd, de beschikbaarheid en zekerheid van werk, het inkomen dat daarmee wordt verdiend, de mate waarin wordt geparticipeerd op de arbeidsmarkt en het opleidingsniveau dat mensen hebben. Dat zijn knoppen waar we vanuit onze economische agenda aan kunnen meedraaien om het brede welvaartsniveau van de inwoners in de gemeente op een hoger plan te tillen. En dat is ook waar voor de gemeente Hardenberg winst valt te behalen, want het brede welvaartsniveau van onze gemeente is momenteel, ook voor Nederlandse maatstaven behoorlijk hoog, maar het zijn vooral sociaal-economische factoren waar Hardenberg minder goed op scoort.

Vanuit de economie kan ook een bijdrage geleverd worden aan andere facetten van de brede welvaart. Bijvoorbeeld door het helpen oplossen van diverse maatschappelijke vraagstukken. Veel van de grote transities komen pas echt in een versnelling als bedrijven er hun businessmodellen op enten en de koppeling weten te maken met hun winst- en verliesrekening. Deze transities; bijvoorbeeld van analoog naar digitaal, van fossiel naar duurzaam, van lineair naar circulair of van

zorg naar positieve gezondheid, gaan wat ons betreft in de komende jaren meer richting geven aan het economisch denken en handelen van de gemeente en van de ondernemers. In de visie van de gemeente is de economie dus dienstbaar aan de brede welvaart en biedt het oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. En wanneer deze vraagstukken succesvol worden aangepakt heeft dat weer een positief effect op de welvaart (en negatief wanneer dat niet lukt). De economie staat daarmee ten dienste aan de inwoners en niet andersom: economische groei leidt tot welvaartsgroei, hetgeen nu niet vanzelfsprekend is. Dat betekent dat de focus van de gemeente veel meer zal komen te liggen op kwalitatieve groei, dan op alleen maar meer. En als we die kwalitatieve focus op een goede manier aanbrengen, dan draagt dat bij aan de brede welvaart nu, maar ook aan het welvaartsniveau later (door negatieve effecten niet af te wentelen in de tijd) en elders (door negatieve effecten niet geografisch af te wentelen). Vanuit dit streven leveren we een hele goede bijdrage aan de sustainable development goals (SDG's) die we als gemeente hebben omarmd als ons kompas.

De SDG's vormen de leidraad voor het meten van de brede welvaart nu, later en elders. Onderstaande figuur laat zien voor welke opgave we staan in relatie tot onze economische agenda. We hebben een vitale economie nodig om te kunnen voorzien in onze materiele behoeften. Economische ontwikkeling is echter al vele decennia ten koste gegaan van de sociaal-maatschappelijke welvaart en van ons ecologische kapitaal. Met als gevolg een opwarming van de aarde, een uitputting van grond- en hulpstoffen en een afname van de biodiversiteit en een groei van economische activiteiten die niet van maatschappelijk nut zijn, waar het creëren van aandeelhouderswaarde voorop staat of die een tweedeling in de samenleving in de hand werken. We willen vanuit ons economisch beleid graag werken aan een economie die een positieve impact heeft op het sociale en ecologische kapitaal en daarmee bijdraagt aan de SDG's.

Het derde element van de visie van de gemeente is dat we ons neerleggen bij het feit dat de toekomst uitermate ongewis is. Er valt eigenlijk niet te voorspellen welke sectoren in de toekomst groot worden of welke technologieën de winnende zullen zijn. De gemeente omarmt deze onzekerheid en bereidt zich voor op het ongewisse. Dat vraagt vooral veel weerbaarheid en wendbaarheid van de beroepsbevolking, van ondernemers en van de instituties die deel uitmaken van het ondernemers ecosysteem of daar invloed op hebben. De coronacrisis heeft uitgewezen dat de ondernemers en de beroepsbevolking zich behoorlijk wendbaarheid en weerbaarheid hebben getoond: de crisis impact op de economie bleef redelijk beperkt (zo groeide de werkgelegenheid ook in crisistijd) en de economie van Hardenberg kwam vervolgens weer snel uit de startblokken met als gevolg een verdere

werkgelegenheidsgroei, een daling van de werkloosheid en een verdere stijging van de arbeidsparticipatie. Het vierde en laatste onderdeel van de visie is dat we als gemeente onze opgaven aanpakken vanuit samenwerking. We kunnen en willen dat niet alleen doen, maar met stakeholders binnen de gemeente (onze ondernemers, onderwijsinstellingen, grote investeerders) en met samenwerkingspartners daarbuiten (denk bijvoorbeeld aan onze buurgemeenten, de Regio Zwolle en de DTZ, Kennispoort Regio Zwolle, de provincie Overijssel, Oost NL of Novel-T. Uitgangspunt van de economische agenda is dan ook dat we eigenlijk altijd mee investeren met anderen en dat het eigenaarschap van het resultaat van deze investeringen bij voorkeur geheel of gedeeltelijk bij andere partijen komt te liggen.

De stand van de economie van Hardenberg

De stand van de economie van Hardenberg valt op te maken uit de economische foto die wij jaarlijks opstellen, een voedingsbron en macro-economische monitor voor ons economische beleid. Uit de editie van 2022 komt het beeld naar voren dat Hardenberg zich de afgelopen jaren economisch positief heeft ontwikkeld, maar dat de werkgelegenheidsfunctie naar verhouding nog beperkt is. De regio is afhankelijk van de werkgelegenheid in Hardenberg, maar andersom geldt dat nog sterker. De bedrijven en inwoners van Hardenberg zijn verweven met de regio om hen heen.

Inmiddels telt de gemeente 27.400 arbeidsplaatsen en 5.800 bedrijfsvestigingen. Sinds 2017 is de werkgelegenheid met bijna 8% toegenomen. Dat is vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde en ligt hoger dan Overijssel. Dat de werkgelegenheidsontwikkeling hoger lag dan het Overijsselse gemiddelde komt doordat de coronacrisis in Hardenberg naar verhouding minder impact had op de werkgelegenheid. De wendbaarheid en weerbaarheid van de ondernemers in de gemeente werd sterk op de proef gesteld, maar de werkgelegenheid bleef groeien en de werkloosheid liep slechts licht op.

In de toekomst wordt het steeds lastiger om economische groei (zoals in de afgelopen jaren is bewerkstelligd) te realiseren door meer mensen aan te nemen. De werkloosheid in de gemeente is nu al erg laag (en ligt onder het landelijke en Overijsselse niveau) en de arbeidsparticipatie is hoger dan in Nederland al geheel en is bovendien historisch hoog. Dat is natuurlijk een mooi gegeven, want dat betekent dat de beroepsbevolking in staat is en bereid is om te werken en 'courant' is. Het betekent echter ook dat er weinig rek zit in de huidige arbeidsmarkt. Menselijk kapitaal vormt momenteel één van de belangrijkste knelpunten bij ondernemers (naast de recentelijk gestegen kosten voor energie, kapitaal en grond- en hulpstoffen). De komende jaren zal de beroepsbevolking naar verwachting af gaan nemen, tot circa 3.000 in 2050. En die afname geldt nog sterker voor de brede regio waar wij onderdeel van uit maken. De vijver wordt dus aanzienlijk kleiner en het gevecht om talent groter. Dat betekent dat bedrijven in Hardenberg vooral ook

slimmer en kapitaalintensiever moeten gaan produceren. Oplossingen voor het human capital vraagstuk moeten in toenemende mate gevonden worden in innovatie op het gebied van digitalisering, robotisering en AI. Daarnaast moet het opleidingsniveau van de beroepsbevolking omhoog en bovendien naadloos aansluiten op de vraag. De opscholing van de beroepsbevolking is de laatste jaren achtergebleven. Het aandeel hoog opgeleiden groeit landelijk hard, maar deze groei blijft in Hardenberg achter. En nog altijd 29% van de beroepsbevolking in onze gemeente heeft geen startkwalificatie. Dit aandeel daalt nauwelijks in tegenstelling tot het landelijke beeld. Inmiddels ligt dit aandeel bijna tien procentpunten boven het landelijke gemiddelde. Ook moet gekeken worden of de arbeidsparticipatie niet nog wat verder kan stijgen en of het werken in voltijd gestimuleerd kan worden. Bovendien hebben we te maken met een per saldo uitgaande pendel, terwijl werkgevers in Hardenberg veel vacatures open hebben staan.

De flexibilisering van de arbeidsmarkt en schaalverkleining in de economie zet door, ook in Hardenberg. Inmiddels is in de gemeente 67% van de bedrijfsvestigingen een zzp'er en dit aandeel groeit nog steeds. In toenemende mate vindt deze groei plaats in activiteiten met een beperkte economische (en maatschappelijke) toegevoegde waarde. De afgelopen jaren is het aantal werkgevers in de gemeente slechts licht gegroeid en ook de werkgelegenheids groei was beperkt. Er is sprake van een schaalverkleining die de productiviteitsgroei en de innovatiekracht onder druk zet. Voor beide is namelijk enige schaal nodig. Ook voor professioneel HRM beleid en stimulering van een leven lang ontwikkelen is de bedrijfsomvang van belang. De gemeente telt naar verhouding al behoorlijk wat snelle groeiers maar kan er nog meer gebruiken.

Een belangrijke kracht van de gemeente Hardenberg vormt de industrie. Deze sector is goed voor ruim 15% van het aantal arbeidsplaatsen in de gemeente, landelijk bedraagt dat aandeel 9%. Na de zorg en de handel is de industrie de grootste werkgever. Tellen we daar de indirecte werkgelegenheid bij op, dan is het de belangrijkste en ook de meest in het oog springende. De commerciële diensten zijn overwegend ondervertegenwoordigd.

Doelstellingen en uitdagingen: werken aan economische vitaliteit

De gemeente kan een belangrijke directe bijdrage leveren aan de brede welvaart door te werken aan een vitale en toekomstkrachtige economie. Dat is dan ook het doel van de economische actieagenda. De gemeente wil dat Hardenberg beschikt over een vitale economie:

- die groeit (in termen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid) waardoor er voldoende werk is voor iedereen (we willen een arbeidsmarkt die in balans is),
- waar veel economische en maatschappelijke waarde wordt gecreëerd en de arbeidsproductiviteit (en het verdienvermogen) toeneemt,
- waar de kansrijke sectoren zoals de hoogwaardige industrie, de vrijetijdseconomie en de agrofood sector duurzaam worden versterkt,
- waar voldoende ruimte is om te ondernemen,
- waar de beroepsbevolking maximaal deelneemt in het arbeidsproces,
- waar het opleidingsniveau van mensen stijgt en passend is,
- waar ondernemers duurzaam innoveren en internationaal concurrerend zijn,
- en waar goede randvoorwaarden aanwezig zijn, zoals een uitstekende bereikbaarheid en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving.

Zoals al eerder aangegeven is de economische realiteit door toedoen van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne veranderd ten opzichte van de vorige actieagenda (eind 2020). In dit licht en rekening houdend met de huidige stand van de economie, zien we een aantal opgaven bij het vergroten van de economische vitaliteit van onze gemeente in de komende periode. Deze opgaven zijn vergelijkbaar met die we in 2020 hebben geïdentificeerd, maar zijn wel voorzien van andere accenten.

**Opgave 1:
oplossingen voor schaarste aan productiefactoren arbeid (voldoende menselijk kapitaal), natuur (grondstoffen) en kapitaal (ruimte). Schaarste is een belangrijke drijfveer voor vernieuwing. Uitdagingen die daarbij horen zijn:**

- a. het transformeren van een lineaire naar een circulaire economie;
- b. het versnellen van de digitalisering van de economie (zowel ondernemers als beroepsbevolking);
- c. het verhogen van de arbeidsproductiviteit door het vergroten van het verdienvermogen en door innovatie;
- d. het aantrekken van talent van buiten de gemeente;
- e. het vergroten van de werktijdfactor en arbeidsparticipatie.

**Opgave 2:
groeien richting een betekenis-economie door:**

- a. inzet op impact ondernemen met nieuwe verdienmodellen, geënt op maatschappelijke vraagstukken, waardoor er een sterkere connectie ontstaat tussen het verdienvermogen en de transities als onderdeel van een duurzaam verdienmodel voor de gemeente;
- b. stimuleren economische activiteiten die economische en maatschappelijke waarde toevoegen en het verdienvermogen vergroten.

**Opgave 3:
voorbereiding op het ongewisse door:**

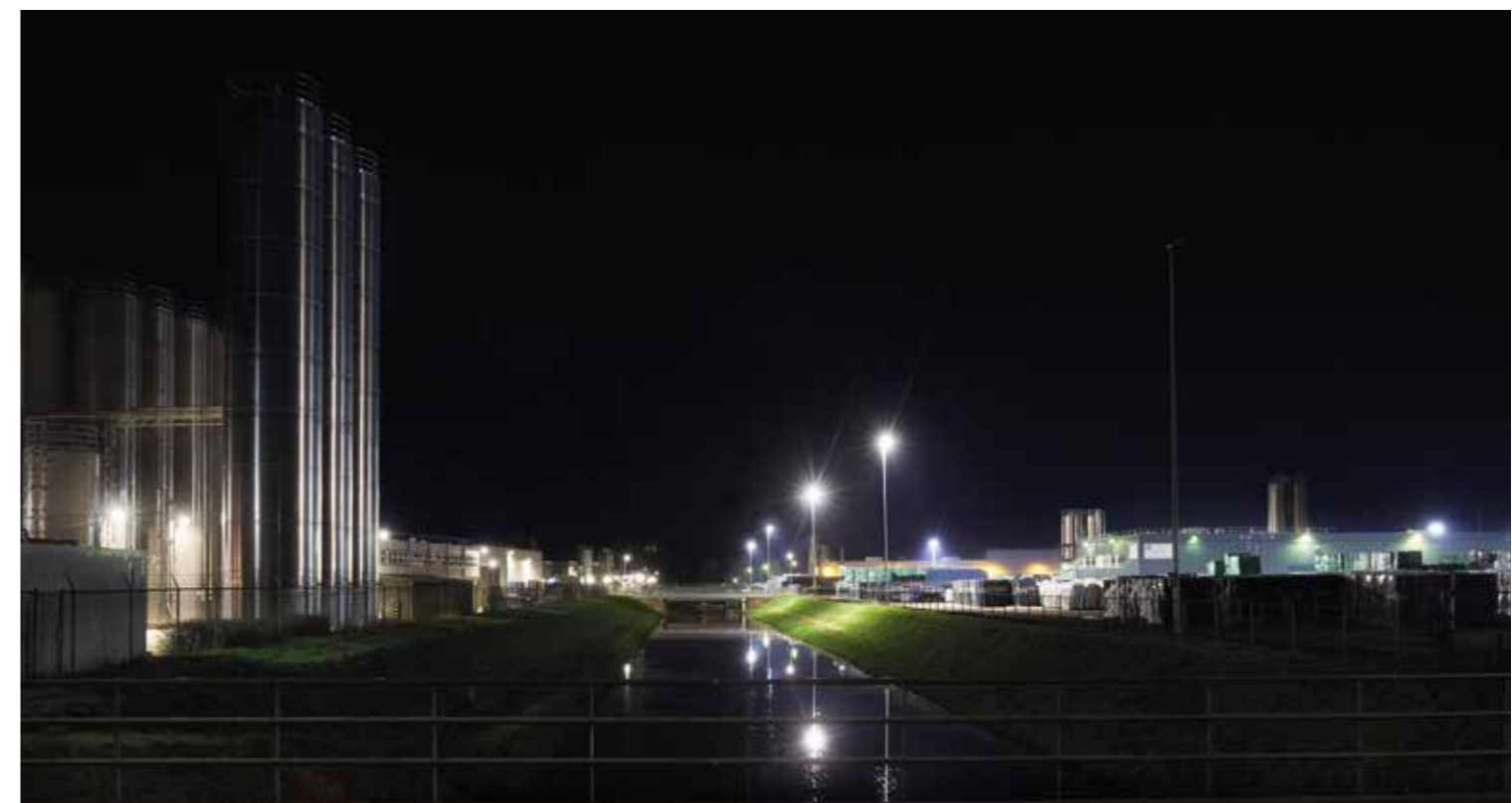
- a. het vergroten van de wendbaarheid en weerbaarheid van ondernemers en het beter benutten van hun groeipotentieel door versterking van ondernemerschap, innovatie en internationalisering;
- b. het vergroten van de wendbaarheid en weerbaarheid van de beroepsbevolking door verbetering van de leercultuur en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen;
- c. het versterken van de samenwerkende en lerende gemeente: de collectieve leercurve moet versneld omhoog, er is ruimte nodig voor het experiment en de flexibilisering van netwerken en instituties behoeft aandacht.

**Opgave 4:
zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat door:**

- a. het aantrekkelijk maken/houden van onze centra;
- b. het op orde houden van onze werklocaties (voldoende en toekomstbestendig);
- c. zorgdragen voor goede randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld de verbetering van de digitale en fysieke bereikbaarheid, een passend woningbouwprogramma, het behouden van een goed voorzieningenniveau en cultureel aanbod en versterking van landschappelijke en historische waarden. Die randvoorwaarden 'regelen' we niet via de economische actieagenda, deze maken onderdeel van aanpalend beleid, maar zijn wel van het grootste belang voor de brede welvaart en ook om de economische ambities die we als gemeente hebben te kunnen realiseren.

Dit zijn stuk voor stuk majeure opgaven die:

1. een goede doorvertaling vragen in onze economische projecten, programma's en instrumenten en in ons dagelijks handelen en de afwegingen die we maken.
2. een lange adem vergen en een betrouwbare overheid vragen. Het zijn grote opgaven en dat vraagt om koersvastheid over een langere tijd. Dat is ook een belangrijke reden dat we onze koers uit 2020 willen voortzetten.
3. vragen om een krachtenbundeling, de gemeente kan dit niet alleen. Dat betekent dat we anderen verleiden om in deze opgaven te investeren (als facilitator en initiator) en zelf daarin ook het goede voorbeeld geven.
4. afhankelijk zijn van veel factoren die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. Het gaat er vooral om dat we in onze afweging steeds goed kijken in welke mate wij als gemeente toegevoegde waarde kunnen leveren en onze inspanningen renderen en of interventies passen bij onze gemeentelijke kerntaken en onze rolopvatting.
5. Vragen om integraal beleid en integrale keuzes die we als gemeente maken. Vanuit het economisch beleid leveren we bijdragen aan de doelen op andere beleidsdomeinen en vice versa.

Onze strategie

We werken de komende jaren (net als in de afgelopen jaren) langs drie sporen aan de economische vitaliteit van Hardenberg. We investeren in het op orde houden van de basis oftewel een attractief ondernemersklimaat. Daaronder vallen de activiteiten uit onze agenda die in principe alle ondernemers in de gemeente ten goede komen, het generieke beleidsdeel. Hier gaat het bijvoorbeeld over de positionering en profilering van Hardenberg, over het op orde hebben van onze werklocaties (kwantitatief en kwalitatief) en over het bevorderen van ondernemerschap, innovatie en internationalisering van het brede MKB.

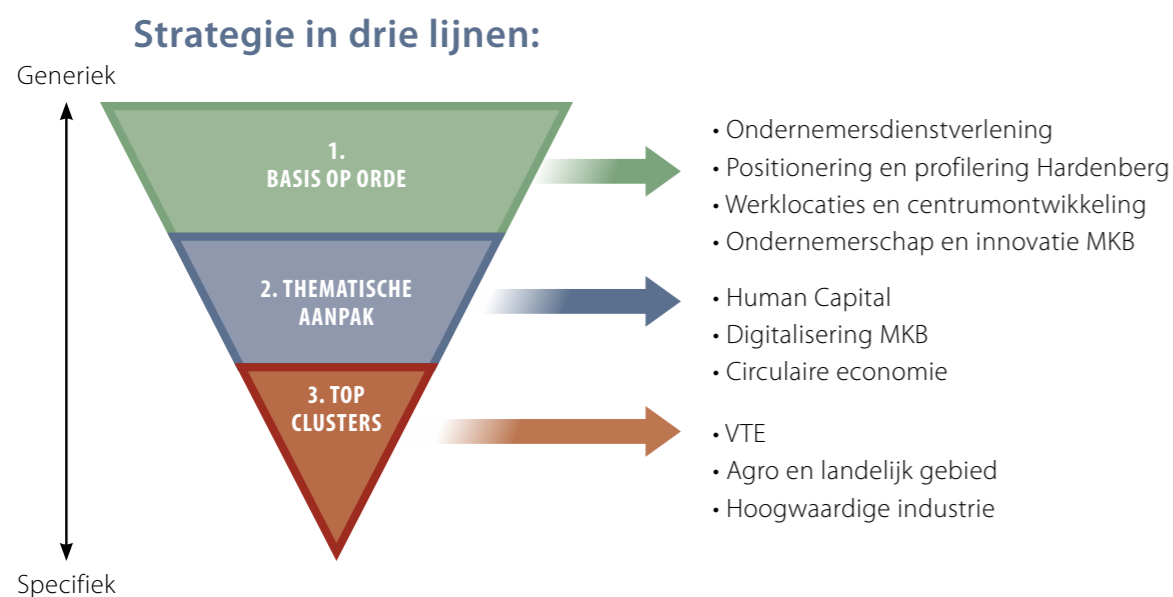
Ten tweede investeren we, net als in de periode 2020-2022 in een aantal thema's die veel aandacht behoeven en waar we dus werk van willen maken. Dit zijn de thema's die samenhangen met de schaarste opgave en met grote transitie in de economie en de samenleving. Denk aan de transformatie van een lineaire naar een circulaire economie, de digitalisering van de economie en vraagstukken op het gebied van human capital (bijvoorbeeld op-, om- en bijscholing, maar ook inclusie).

Ten derde investeren we in de kracht en tractie van de Hardenbergse economie: onze topclusters. Dit zijn de hoogwaardige industrie, de vrijetijdsector (ook vanuit het

brede maatschappelijke belang van deze sector) en de agrofood (mede in relatie tot de stikstofproblematiek).

Wat we op deze onderwerpen voornemens zijn te gaan doen, met wie, met welk beoogd resultaat en hoeveel we willen investeren is nader uitgewerkt in een tiental beleidsaanvragen in deel B van onze economische agenda. Voor zover we dat vooraf weten natuurlijk, want bij economische structuurversterking kan niet op voorhand volledig voorspeld worden wat nodig is of welke projecten we gaan inzetten. Het is vaak ook een kwestie van inspelen op de actualiteiten en inspringen op en meedoen met projecten en initiatieven van derden. Zeker in deze economisch onzekere tijden moeten we ons niet vooraf vastzetten, maar moeten we ons flexibel tonen en wendbaar opstellen.

Waar we in elk geval mee aan de slag gaan staat opgenomen in het onderstaande schema. In het schema laten we zien hoe de betreffende inzet vanuit de economische actieagenda bijdraagt aan de realisatie van onze opgaven uit de samenlevingsvisie. Wanneer wij rapporteren over de voortgang ten aanzien van de economische agenda, dan zullen wij dat zoveel mogelijk doen langs de drie strategische lijnen en bijhorende onderwerpen.

Organisatie en governance

Om de economische ambities van Hardenberg te kunnen realiseren is meer nodig dan alleen inzet vanuit het cluster economie. Economisch beleid is immers integraal beleid. We kunnen onze economische doelen alleen halen in samenwerking met andere domeinen, zoals wonen, duurzaamheid, ruimtelijke ontwikkeling, sociaal beleid, mobiliteit, etc. Dit vraagt intensieve samenwerking en afstemming dwars door portefeuilles heen. De governance bij de economische agenda wordt ingepast in de reguliere planning & control cyclus van de gemeente Hardenberg.

Voor de diverse agendaonderdelen is jaarlijks praktische uitvoeringscapaciteit nodig. Een flexibele agenda waarbij ingespeeld wordt op veranderende omstandigheden en actualiteiten, vraagt om flexibiliteit in de uitvoer. Binnen het cluster dat primair verantwoordelijk is voor de uitvoer dient daarom voldoende ruimte aanwezig te zijn om ook flexibel in te kunnen spelen op onvoorziene situaties. Borging van de 'antennefunctie' is daarbij van groot belang. In de uitvoer zal namelijk regelmatig de afweging gemaakt moeten worden of geplande acties (nog) aansluiten bij de behoeften van het bedrijfsleven in Hardenberg en waar nieuwe initiatieven moeten worden opgepakt. Ook dient af en toe gekeken te worden hoe de eigen bestaande assets van Hardenberg zich verhouden tot de toekomstige ontwikkelingen.

In de uitvoer maken wij op hoofdlijnen onderscheid in de volgende taken:

- Accountmanagement bedrijven en instellingen
- Ontwikkeling en management van projecten en netwerken
- Promotie en acquisitie
- Besturing van de economische agenda: plannen, uitvoering en afstemming organiseren en bijstellen (op basis van monitoring (zie hieronder).
- Communicatie. Richting de ondernemers in de vorm van bijvoorbeeld gesprekken, ondernemerscafés en events (waaronder de dag van de ondernemer) en via het platform Ondernemen in Hardenberg. De Gemeenteraad wordt (naast de reguliere verantwoording via de P&C-cyclus) periodiek op de

hoogte gebracht via zogenaamde economische journaals waarin wordt gerapporteerd over de voortgang van de economische agenda in het algemeen en specifieke actuele thema's in het bijzonder. Tevens wordt wanneer daar behoefte aan is een themabijeenkomst voor de raad georganiseerd.

Wij monitoren jaarlijks de sociaal-economische ontwikkeling in Hardenberg aan de hand van onze economische foto. Deze foto bevat macro sociaal-economische informatie over de stand van de Hardenbergse brede welvaart, de economie en de arbeidsmarkt. Daarnaast monitoren we de resultaten van onze belangrijkste gemeentelijke projecten en gesubsidieerde organisaties.

Essentieel voor een effectieve uitvoering van de agenda is de samenwerking met onze partners, in het bijzonder bedrijven en instellingen, onderwijsinstellingen en andere overheden. Het zwaartepunt van de samenwerking ligt op het niveau van de afzonderlijke projecten en acties. In deel B van de actieagenda zijn per onderwerp de beoogde samenwerkingspartners opgenomen en wordt stil gestaan bij de rol die de gemeente Hardenberg voor zich zelf ziet weggelegd.

Financieel overzicht

Hieronder zijn de middelen gepresenteerd die beschikbaar zijn om de actieagenda uit te voeren in de periode 2023-2026.

	2023-2026 (jaarlijks, in €)
Uitvoering economische actieagenda (structureel)	456.000
Uitvoering economische agenda (incidenteel)	500.000
Totaal	956.000

Het structurele budget bedraagt jaarlijks € 456.000, zoals opgenomen in bovenstaand overzicht. Met dit structurele budget kan de gemeente onder meer haar deelnamekosten dekken aan bijvoorbeeld Regio Zwolle, de DTZ, en de ondernemersdienstverlening via Stichting Startershuis DOEN! en Stichting Ondernemershuis voor het Vechtdal. Daarnaast kan met de aanvullende incidentele middelen extra geïnvesteerd worden in het realiseren van de grote opgaven. Het betreft overwegend aanjaagbudget en procesgeld. In veel gevallen zijn vervolginvesteringen nodig, van derden, maar ook vanuit de gemeente.

Onze agenda voor de komende jaren

Ondernemersdienstverlening

Nut en Noodzaak

Samen met het bedrijfsleven en instellingen werkt de gemeente aan een vitale en toekomstbestendige economie. Daarom hebben wij een vraag gestuurd accountmanagement, dat proactief en structureel met het bedrijfsleven in Hardenberg nadenkt hoe ondernemers en overheid elkaar kunnen ondersteunen.

Ondernemersdienstverlening is een taak van meerdere organisatieonderdelen binnen de gemeente, niet alleen van de medewerkers die als eerste worden aangesproken door bedrijven, zoals onze medewerkers die bedrijventerreinen verkopen of de accountmanager.

We zoeken naar de juiste manier om om te gaan met schaarste. Een combinatie van schaarste, aan grond, energie, water, personeel, stikstofruimte en andere factoren maakt het steeds lastiger om ondernemers maximaal te faciliteren in hun groei-behoefte. Het helpt daarbij om te zorgen dat goede dienstverlening snel duidelijkheid biedt over wat wel en niet kan en waarom. Dit vraagt ook om een optimalisatie van onze interne processen.

Context

Landelijk:

Beleid ten aanzien van opgave omtrent energie, water en stikstof. VNG programma dienstverlening aan ondernemers. MKB vriendelijkste gemeente onderzoeken.

Regionaal:

Acquisitiestrategie Oost NL, Regio Zwolle, provinciale programmeringsafspraken.

Lokaal:

Bedrijventerreinenstrategie, economische koers, implementatie omgevingswet.

Doelstellingen

Een goede en eenduidige publieke dienstverlening aan ondernemers bieden. Samen met het bedrijfsleven en instellingen werken aan de economische en maatschappelijke opgaven van Hardenberg. Acquisitie en grondverkoop: we willen nieuwe bedrijvigheid aantrekken en bestaande bedrijvigheid faciliteren in hun doorontwikkeling. Door kritisch te kijken naar de dienstverlening vanuit de gemeente willen we de komende jaren hoger scoren op de ranglijst voor MKB vriendelijkheid.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

We gaan door met onze succesvolle vraag gestuurde aanpak voor accountmanagement. Daarbij blijven we stelselmatig werken aan onze relaties met ondernemers door kritisch te zijn op ons handelen en dat van de gemeentelijke organisatie.

Nog te ontwikkelen:

- Onderzoek naar ondernemersdienstverlening in onze gemeente. Om te kijken hoe ver we zijn in onze dienstverlening en waar en hoe we nog verbeteringen in onze organisatie kunnen doorvoeren.
- Het in beeld brengen van de belangrijkste processen voor grondverkoop en daarmee ondernemers meer inzicht bieden in de mogelijkheden (en tijd tot realisatie) vanuit de gemeente. Als dit succesvol is willen we meer processen in kaart gaan brengen.

Gerelateerde projecten:

Visie op dienstverlening van de gemeente. Nieuwe bedrijventerreinenstrategie. Omgevingswet (invoering).

Partners

- Ondernemers
- Industriekringen
- Ondernemersverenigingen
- Interne organisatieonderdelen van de gemeente
- De VNG

Doelgroep

Ondernemers binnen onze gemeente. Ondernemers met de wens zich in onze gemeente te vestigen. Gemeentelijke organisatie, naast economie, in het bijzonder de afdeling ruimtelijke ordening, vergunningen/handhaving en KCC.

Budget gemeente

Er wordt een budget van € 30.000 binnen het algemene economie budget gereserveerd voor het uitvoeren van een ondernemerspeiling in 2023.

Daarnaast is er een apart budget voor accountmanagement beschikbaar van zo'n € 40.000 per jaar.

Externe Investeringen

Op dit moment wordt geen financiële bijdrage van derden voorzien.

Positionering en profilering

Nut en Noodzaak

Het is belangrijk om als gemeente te weten en te expliciteren wat we willen, wat we te bieden hebben en wat we uit de regionale samenwerking willen halen. Positionering en profilering is een van de aspecten van "De basis op orde" van Economische Koers. Het draagt indirect bij aan al onze doelstellingen en opgaven.

Kiezen is gekozen worden, steeds meer opgaven kunnen we als gemeente niet zelf oplossen (te groot en/of complex) en steeds meer oplossingen worden in de regio, de provincie, het landsdeel of in landelijk verband uitgewerkt. Dit betekent dat we als gemeente duidelijk moeten hebben waar we voor staan, wat we nodig hebben en moeten we op de juiste momenten op de juiste plekken aan tafel zitten. Dat gaat niet vanzelf en vraagt investeringen.

Context

Landelijk:

We profileren ons richting het rijk vrijwel altijd in samenwerkingsverbanden. Daarbij ligt de nadruk veelal op ruimtelijke vraagstukken en mobiliteit.

Regionaal:

Regio Zwolle, Regio ZOD/DTZ en Regio Twente.

Lokaal:

Hardenberg winkelstad, De kracht van gewoon doen, deelname aan lobby Nedersaksenlijn, en profilering op diverse hubs.

Doelstellingen

Door keuzes te maken en ons te profileren mee te werken aan het verstevigen van de brede welvaart en het aanjagen van transities. Daarbij focussen we op; de agrarische sector, hoogwaardige industrie en de vrijetijdseconomie.

Het continue blijven aanscherpen van onze visie en doelen om zo optimaal rendement te halen uit samenwerkingen en projecten. De samenwerkingen die we aangaan zijn een middel om onze doelen te behalen.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

Op dit moment ronden we twee regiodeals af en oogsten we daarbij de behaalde successen. We zijn bezig met een, tot nu toe succesvolle, lobby voor de Nedersaksenlijn.

Nog te ontwikkelen:

- Intensieve samenwerking met de Regio Zwolle richting de nieuwe regio profilering (en agenda) en het indienen van een nieuwe regiodeal aanvraag met de Regio Zwolle.
- Intensieve bijdrage aan Dutch TechZone en op de Regio ZOD, waaronder Regio Deal 2019-2023, en inzet op nieuwe Regio Deal 2024-2027.
- Het oppakken en door ontwikkelen van de samenwerking in het Vechtdal, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Met als doel om ons nog beter te bedienen op tafels leefomgeving en mobiliteit van de Regio Zwolle en om verregaande samenwerking op het gebied van vrijetijdseconomie te kunnen realiseren.

Gerelateerde projecten:

Alle profielbepalende projecten en programma's binnen de gemeente.

Partners

Regionale overheden en alle partners daarbinnen, provinciale overheden, rijksoverheid.

Lokaal:

Inwoners, bedrijfsleven, woningcorporaties, onderwijs- en kennisinstellingen en andere partners.

Doelgroep

Regionale overheden en alle partners daarbinnen, provinciale overheden, rijksoverheid.

Budget gemeente

Er is 750.000 euro beschikbaar voor de regiodeals in 2023. Daarnaast wordt er voor € 111.000 deelgenomen aan de HCA agenda vanuit het budget van economie. Ook wordt vanuit het budget economie de bijdrage aan de Regio Zwolle gefinancierd (€ 152.000) en aan de DutchTechZone (€ 62.500).

Externe Investeringen

Onze inzet in de regio's en agenda's wordt altijd versterkt door gelden van derden. Zo komt er geld vanuit 2 regiodeals, worden middelen verwacht in het kader van de uitwerking NOVEX gebied Regio Zwolle en ontvangen wij diverse bijdrage uit rijksregelingen en fondsen waarvoor wij opteren.

Werklocaties en centrumontwikkeling

Nut en Noodzaak

Bedrijventerreinen zijn van belang voor de Hardenbergse economie. Op de 485 hectare bedrijventerreinen in de gemeente werken 9500 personen (35% van de werkgelegenheid). Daarmee dragen bedrijventerreinen in belangrijke mate bij aan de brede welvaart van Hardenberg. Voor de uitbreidingswensen van onze bestaande bedrijven en de nieuwvestiging van bedrijven die waarde toevoegen aan ons economisch ecosysteem moeten we voldoende planvoorraad beschikbaar maken, met name voor bedrijven in onze sterke sectoren.

Om voldoende plancapaciteit te houden sturen we op de programmeringsafspraken met provincie en regio. Het is van groot belang om de kwaliteit en het efficiënt gebruik van de bestaande bedrijventerreinen op peil te houden en daarmee de toekomstbestendigheid van onze werklocaties te bevorderen.

Er zijn ook veel bedrijven gevestigd in onze centra. Omdat deze centra het uithangbord en visitekaartje vormen van onze gemeente werken we aan een prettig woon- werk- en verblijfsklimaat waardoor deze ook in de toekomst de vitale 'harten' van onze gemeente blijven waar wonen en werken prima samen gaan.

Context

Europa/Landelijk:
stikstofbeleid, klimaat/energiebeleid, verstedelijkingsstrategie en economisch ruimtelijke strategie.

Regionaal:
Programmeringsafspraken, de nieuwe economische visie van Regio Zwolle, meerjarenprogramma duurzaamheid, programma mobiliteit en GVVP.

Lokaal:
Beleid circulair in 2050. Detailhandelsstructuurvisie.

Doelstellingen

- Voldoende, kwalitatief, aanbod van bedrijventerreinen.
- Een hogere mate van duurzaamheid en toekomstbestendigheid in overeenkomst met landelijke en lokale doelstellingen.
- Door innovatie en samenwerking met water en energie bedrijven optimaliseren we het gebruik van beide.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:
Visie- en strategie ontwikkeling voor nieuwe en bestaande bedrijventerreinen, stads- en dorpcentra. Het verder ontwikkelen van de toekomstbestendigheid van werklocaties, samen met parkmanagement en ondernemers. Het afronden van de programmeringsafspraken met de regio en provincie.

Nog te ontwikkelen:

- ontwikkelen van een monitor voor het volgen van grondposities, planvoorraad en verkoopontwikkeling.
- locatie onderzoek naar nieuwe bedrijventerreinen met een gezamenlijke plancapaciteit van 40 ha voor met name bedrijven met een zwaardere milieucategorie (3.1 en hoger)
- planvorming, ontwikkeling en verkoop van een bedrijventerreinen in de pijplijn en nieuwe terreinen.
- Beschikbaar maken van vestigingsruimte voor perifere detailhandel die niet past in de winkelcentra

Gerelateerde projecten:

- Onderhoud openbare ruimte

Partners

Ondernemers en Industriekringen, Provincie Overijssel, Regio Zwolle, Regio Zuidoost Drenthe, Regio West Overijssel, Parkmanagementorganisaties, Oost NL HMO, grondeigenaren en investeerders

Doelgroep

- Doelgroep van deze activiteiten zijn de bestaande ondernemers (met name MKB) met uitbreidingsbehoefte
- Bedrijven op bedrijventerreinen en in de centra
- Bedrijven die zich willen vestigen van buiten de gemeente en die passen in het economisch ecosysteem van Hardenberg en/of de regio

Budget gemeente

Bedrijventerreinenstrategie: € 10.000; Toekomstbestendige bedrijventerreinen (planopzet, nulmeting en visieontwikkeling) € 50.000. Voor projecten in het kader van Toekomstbestendigheid is € 215.000 gereserveerd. Monitoring voortgang is onderdeel van de lijnorganisatie. Ontwikkeling nieuwe terreinen vindt plaats in een nader vast te stellen grondexploitatie.

Externe Investeringen

In het kader van toekomstbestendiger maken van bedrijventerreinen zullen ondernemers ook zelf investeringen doen op eigen terrein. Te denken valt aan vergroening/zonnepanelen. Mogelijk zijn er voor ingrepen ten behoeve van toekomstbestendigheid subsidies beschikbaar.

Ondernemerschap en innovatie

Nut en Noodzaak

Er is momenteel sprake van een schaalverkleining van bedrijven. Voor leven lang ontwikkelen, vergroten van productiviteit en innovatie is schaalgrootte nodig. Dit vraagt om een groei van ondernemingen. Op dit moment groeit 5% van de eenmanszaken uit tot werkgever en is het aantal snelgroeiende bedrijven beperkt. Deze aantallen moeten omhoog.

Groei neemt toe bij goed ondernemerschap, voldoende innovatiekracht en grotere internationale oriëntatie van bedrijven.

De visie van de gemeente vraagt inzet op impact ondernemen ter stimulering van de betekenis-economie. Dit betekent een focus op ondernemers die zich laten afrekenen op de impact die zij hebben op de economie, de samenleving en het milieu (ondernemingen die meer waarde toevoegen dan ze onttrekken) en specifiek ondernemers die een bijdrage willen leveren aan het helpen oplossen van maatschappelijke opgaven.

Context

Er is een regionaal, provinciaal en (inter)nationaal ecosysteem voor ondernemerschap en innovatie waar we ons in Hardenberg met ons instrumentarium toe moeten verhouden (en maximaal gebruik van moeten maken). Denk aan campussen, onderzoeksprogramma's, onderwijs en talentontwikkelingsprogramma's, innovatie en groeifondsen en subsidies en intermediaire dienstverleners (zoals Oost NL, Novel-T, Kennispoort Regio Zwolle en Ik ben Drents Ondernemer). Dichter bij huis zijn dat 'onze' hubs IQ BLVD en de Future Farm.

Doelstellingen

- Ondernemers dragen met innovatie meer bij aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken
- Meer ondernemers groeien binnen de bandbreedte van de donut (dus sociaal rechtvaardig en inclusief en zonder afbreuk te doen aan het ecologisch kapitaal)
- Meer eenmanszaken groeien uit tot werkgever en Hardenberg telt meer snel groeiende ondernemingen

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

- De gemeente participeert financieel in het Ondernemershuis voor het Vechtdal en draagt daarmee bij aan de uitvoering van haar nieuwe meerjarenplan en werkt samen met het Ondernemershuis in specifieke projecten en activiteiten.
- De gemeente draagt financieel bij aan het Startershuis DOEN en werkt samen met het Startershuis.
- De gemeente voert samen met het Startershuis en het Ondernemershuis de aanpak uit gericht op stimulering van de groei van startups en scale-ups in Hardenberg.

Nog te ontwikkelen:

- De gemeente ontwikkelt en ondersteunt projecten gericht op ondernemerschap en innovatie met partners als Oost NL, Novel-T en Kennispoort Regio Zwolle.
- De gemeente zet actief in op het vereenvoudigen van de ondersteuningsinfrastructuur voor ondernemers.

Gerelateerde projecten:

- De uitvoering van de agenda circulaire economie
- De uitvoering van de aanpak digitalisering in het MKB
- Projecten en programma's die worden ontwikkeld en uitgevoerd vanuit de IQ BLVD en de agrohub
- De uitvoering van het actieplan werk 1.0, de ontwikkeling van actieplan werk 2.0 als onderdeel van de gemeentelijke human capital agenda.

Partners

Ondernemersverenigingen / industriekringen, Individuele ondernemers, IQ BLVD, Startershuis DOEN, Ondernemershuis voor het Vechtdal, Regionaal intermediaire organisaties: zoals Oost NL, Kennispoort Regio Zwolle, IBDO, Novel-T, Alfacollege

Doelgroep

Ondernemers die willen en kunnen groeien en een positieve bijdrage willen en kunnen leveren aan de betekenis-economie.

Budget gemeente

Jaarlijks: € 100.000 subsidie Ondernemershuis voor ondersteuning ondernemerschap, innovatie en internationalisering brede MKB, € 40.000 ondersteuning startershuis en € 60.000 aanpak startups en scale-ups, € 25.000 projectengeld.

Externe Investerings

Jaarlijks € 60.000 startersondersteuning Alfacollege, € 250.000 vanuit Efro en overige publieke en private partners Ondernemershuis.

Human Capital Agenda

Nut en Noodzaak

Voor een vitale economie is het human capital, de mensen die werken in bedrijven of ondernemen, van groot belang voor kwaliteit en continuïteit van de economie.

Toch lopen we acuut tegen meerdere problemen aan; Er is een groot tekort aan personeel in alle sectoren en alle opleidingsniveaus. Deze schaarste lijkt op te gaan lopen voor demografische ontwikkelingen (zoals de vergrijzing). Er is een lagere instroom (en uitstroom) in de techniek. Het kost ondernemers veel moeite om zichzelf voldoende zichtbaar te maken richting talent en medewerkers. Er is sprake van een braindrain in de regio door een gebrek aan instellingen voor hoger onderwijs. En een relatief groot aandeel van de beroepsbevolking heeft geen startkwalificatie.

Deze multi problematiek, en het belang van het hebben van voldoende personen met de juiste kwalificaties voor een vitale economie maken dat wij het als gemeente noodzakelijk vinden om een human capital agenda te hebben. En, waar mogelijk acties te ondernemen om ongewenste ontwikkelingen bij te sturen samen met ondernemers.

Context

Landelijk:

Beleid ten aanzien van opgave omtrent energie, water en stikstof. VNG programma dienstverlening aan ondernemers. MKB vriendelijkste gemeente onderzoeken.

Regionaal:

Acquisitiestrategie Oost NL, Regio Zwolle, provinciale programmeringsafspraken.

Lokaal:

Bedrijventerreinenstrategie, economische koers, Human Capital Agenda, Actieplan werk.

Doelstellingen

Het vergroten van de wendbaarheid en weerbaarheid van de beroepsbevolking (inclusief inclusie, specifiek talent aantrekken, behoud medewerkers en studenten).

Het verkleinen van het aantal personen zonder startkwalificatie.

Het beter zichtbaar maken van onze ondernemers en de voordelen van het wonen en werken in Hardenberg.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

Het afronden van het eerste actieplan werk Het voortzetten van de recent gestarte projecten en activiteiten. Waaronder het HCA fonds van de Regio Zwolle.

Nog te ontwikkelen:

- Het maken van actieplan werk 2.0.
- Het organiseren van een hackathon(s) met meerdere partijen.
- Een project vormgeven rondom employer branding, gericht op ondernemers.
- Zichtbaarheid van Hardenbergse ondernemers vergroten door Hardenberg op LinkedIn en het inzetten van een campusrecruiter.

Gerelateerde projecten:

Maatschappelijk Domein projecten op gebied inclusie en beschikbaarheid: Pak je kans fonds / Sociale Coöperatie / Mensen met GGZ problematiek aan het werk krijgen / Mensen vanuit dagopvang door ontwikkelen naar betaald werk.

Met IQ BLVD: HR Tafel, Employer Branding, SPP, Cobotpool. Projecten Vakschool 100% gastvrij!

Partners

- Onderwijsinstellingen
- Ondernemershuis
- Startershuis Doen
- IQ BLVD
- Regio Zwolle / Regio Deal RZ
- Dutch TechZone
- Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe

Doelgroep

Beroepsbevolking en werkgevers en werknemers van bedrijven in Hardenberg breed, meer specifiek aandacht voor bedrijfsleven:

- sectoren waar grote schaarste personeel heerst of dreigt.
- werkgevers die onvoldoende zichtbaar zijn voor talent in de regio.

En een belangrijke doelgroep inwoners:

- Het deel beroepsbevolking zonder startkwalificatie
- De potentiële instroom in technische opleidingen.

Budget gemeente

Er is een werkbudget voor projecten van € 75.000 geraamd voor 2023, vanuit het budget Economie. Deelname aan de HCA agenda van Regio Zwolle is ongedekt (€ 112.000) hiervoor gebruiken we budget dat overgeheveld wordt uit 2022 en waar nodig met aanvullingen uit het budget van Economie Algemeen.

Externe Investerings

Op projectniveau is er ook financiering van derden. Deze komt veelal ook via regiodeals. Ook het bedrijfsleven en onderwijs investeren in projecten rondom human capital.

Digitalisering

Nut en Noodzaak

De arbeidsproductiviteit van onze ondernemers en instellingen moet omhoog. Met als doel het verdienvermogen te vergroten en als antwoord op het steeds schaarser worden van personeel. Digitalisering vormt daarbij een belangrijke sleutel. Dat geldt ook voor het bereikbaar en beschikbaar houden van voorzieningen voor onze inwoners. Steeds meer voorzieningen en diensten worden digitaal aangeboden (e-health, e-learning, e-commerce, etc.). Er ontstaat een noodzaak om meer producten en diensten op afstand te kunnen leveren.

Ondernemers moeten mee op deze en andere grote technologische ontwikkelingen (sleutel technologieën zoals AI, big data en IOT),

We moeten daarbij nu het momentum benutten. Corona heeft de digitaliseringstransitie met circa zeven jaren versneld en ondernemers zijn klaar voor volgende stappen.

Context

Europa/Landelijk:
Digital Europe, NL digitaal.

Regionaal:
AI Hubs, digitale werkplaats Zwolle en Twente, EDIH Oost Nederland, smart industry hub, BOOST smart industries.

Doelstellingen

- technische innovatie (in mindere mate sociale innovatie en innovatie van businessmodellen),
- groei van de arbeidsproductiviteit,
- versterking digitale vaardigheden van ondernemers,
- meer ondernemers actief op sleuteltechnologie
- bijdrage aan maatschappelijke opgaven door digitalisering

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

Opzetten van een menukaart met kennisinstellingen en deze toetsen met ondernemers. Nog ontbrekende zaken jagen we met deze kennisinstellingen aan bij Hardenbergse ondernemers. De agenda en het plan van aanpak digitalisering zijn nu beschikbaar.

- Project Cybersecurity (IQ BLVD)
- Project Cobotpool (IQ BLVD)

Nieuw:

- Verkennen kansen voor het aanstellen van een 'digitaliseringscoach'.

Gerelateerde projecten:

Er ligt een sterke relatie met IQ BLVD (projecten Cobotpool, Cybersecurity), voor VTE (digitaliseringsproject van Regio Deal ZOD), en projecten van Maatschappelijk Domein op het gebied van laaggeletterdheid (inclusief digitale laaggeletterdheid).

Partners

Onderwijsinstellingen, waaronder ook Alfa-college, Ondernemershuis, Startershuis Doen, IQ BLVD, Kennispoort Regio Zwolle, IBDO, Oost NL, Novel T, Regio Zwolle, samenwerkingspartners van Dutch TechZone c.q. Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe.

Doelgroep

De doelgroep waarop we ons richten is tweeledig:

- Het MKB in brede zin en soms met focus op specifieke sectoren.
- Via de doelgroep werkgevers wordt de bredere doelgroep in de beroepsbevolking en werknemers van bedrijven in Hardenberg bereikt.
- (Via DTZ, Regio Zwolle en Regio Deal ZOD en Vechtdal ook gemeentegrens-overschrijdend).

Budget gemeente

Budget: € 60.000 voor de gehele periode plus een nog onbekend bedrag (afhankelijk van Regiodeals en projecten die van daarbinnen ontwikkeld worden)

Externe Investeringen

(Afhankelijk van regiodeals). In IQ en VTE en wellicht ook andere projecten/structuren investeren ook anderen (bedrijfsleven en onderwijs).

Circulaire Economie

Nut en Noodzaak

Om verdere uitputting van de aarde en grondstoffen te voorkomen willen we toewerken naar een volledig circulaire economie in 2050. Dat betekent dat er geen afval meer bestaat en dat grondstoffen oneindig toegepast/gebruikt kunnen worden. Daarbij dient groene energie toegepast te worden in de processen en geen gebruik meer gemaakt te worden van fossiele grondstoffen.

Om daadwerkelijk te kunnen voldoen aan deze nationale en gemeentelijke doelstelling is dit sterk verankerd in onze 'gemeentelijke' plannen. Zoals het coalitieakkoord, Omgevingsvisie en in het Meerjarenprogramma Duurzaam Hardenberg. In het meerjarenprogramma Duurzaam Hardenberg heeft de gemeente daarom aangegeven vanuit het economisch beleid aanjager te willen zijn van een circulaire economie en in de vastgestelde Economische Koers is circulaire economie als actielijn opgenomen.

Context

Landelijk:

Het Rijks brede programma 'Nederland circulair in 2050'.

Regionaal:

Adaptatie van het Rijksprogramma: 'Overijssel circulair in 2050'.

Lokaal:

Economische koers, Versnellingsagenda Circulaire Economie. Strategieën en agenda's m.b.t. duurzaamheid, wonen, bedrijventerreinen e.d.

Doelstellingen

De doelstelling voor Hardenberg is om in 2050 een volledig circulair economie te realiseren.

Voor 2030 is er een 'tussen' doelstelling geformuleerd dat er 50% minder primaire grondstoffen worden gebruikt

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

- Reststromenonderzoek > Het in kaart brengen van rest- en grondstofstromen bij een bedrijventerrein. Wat bij de één afval is kan bij de ander een grondstof zijn. Op zoek naar 'matches'.
- Energieonderzoek > in kaart brengen van de energiestromen op een bedrijventerrein om te kijken waar behoefte is aan uitwisseling van vraag en aanbod.
- Krachtteam inzetten voor circulaire transities in verschillende sectoren.

Nog te ontwikkelen:

- Digitale hulpmiddelen ontwikkelen voor ondernemers die aan de slag gaan met circulariteit. Zoals een overzicht van lopende projecten en subsidies.
- Communicatie campagne om ondernemers te inspireren.
- De gemeente als voorbeeld organisatie laten werken aan haar eigen circulaire doelstellingen.

Gerelateerde projecten:

- In de CE versnelling agenda staan projecten beschreven die duidelijk aan elkaar gerelateerd zijn zoals;
- Kunststof recycleat in de openbare ruimte
 - Living lab CE Regio Zwolle
 - Vitale landbouw

Partners

Krachtteam, onderwijsinstellingen, Ondernemershuis, Startershuis Doen, IQ BLVD, Regio Zwolle, samenwerkingspartners van Dutch TechZone c.q. Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe.

Doelgroep

Om het doel van circulair in 2050 te bereiken zal er een zeer brede doelgroep betrokken moeten worden en raken. Deze beslaat de inwoners, werkgevers en bezoekers van onze gemeente.

Budget gemeente

Er is een budget van € 70.000 in 2023. vanuit 2022 is er € 15.000 meegenomen voor de follow-up aan het reststromenonderzoek.

Externe Investerings

Er zijn diverse vormen van externe investering. Onder andere via de regiodeals en provinciale programma's. Wens en verwachting is ook dat ondernemers meer aandacht en middelen gaan besteden aan circulariteit.

Vrijetijdseconomie

Nut en Noodzaak

In de economische koers richten wij ons op een drietal topclusters waaronder vrijetijdseconomie (VTE), VTE is hét visitekaartje voor de gemeente Hardenberg. Het zorgt voor een economische impuls (6,4% werkgelegenheid, €92,9 miljoen bestedingen). Daarnaast vergroot het de brede welvaart met haar impact op o.a. een attractief woon en vestigingsklimaat, het voorzieningenniveau, positief imago en bijdrage aan de leefbaarheid.

Het is belangrijk om te blijven investeren in VTE voor een vitale economie en een aantrekkelijk vrijetijdlandschap om te wonen, werken en te recreëren.

Uitdagingen/opgaven VTE:

- Meer diversiteit (behoud toppers, verbreden doelgroep, aantrekkelijker verblijfsomgeving)
- Sterkere verbindingen: synergie en totaalbeleving (naar een waardeketen/totaalproduct)
- Benutten van draagkracht (in tijd en ruimte)
- Menselijk handelen versterken: strategisch denken en doen (netwerkvorming, ondernemerschap, op de thema's).

Context

Regionaal:

Platform Gastvrij Overijssel, Regio Zwolle, HCA Agenda, Vechtdal en Reestdal n.a.v. Vechtdal Visie.

Lokaal:

Lange termijnagenda gastvrij Hardenberg. Economische koers en diverse beleidsstukken.

Doelstellingen

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in de Lange Termijn Agenda Gastvrij Hardenberg. Op de verschillende schaalniveaus wordt gewerkt aan:

- versterking van de (verblijfs-) recreatieve functie
- versterking van de toeristische gastvrijheid, imago en promotie
- Bevorderen van de recreatieve mogelijkheden
- Stimuleren van cross overs.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

- Faciliteren Vakschool 100% Gastvrij
- Stimuleren Digitaal buffet ZO Drenthe
- Merkontwikkelingstraject Vechtdal
- Verkennen vervolg adviesrapport Gastheerschap Vechtdal
- Subsidiëren Jaarplan Gastvrij Hardenberg
- Subsidiëren Zorgeloos-/Verrukkelijk Vechtdal
- Faciliteren project Idyllisch Reestdal 2.0

Nog te ontwikkelen:

- Herijking/toekomst VTE
- Doorontwikkelen platform Gastvrij Hardenberg
- Verkenning planologische aanpassingen in omgevingsplan
- Uitvoering Actieplan seizoenversterking 2023-2025
- Stimuleren uitvoeringsprogramma Vechtdal Visie (4 programmalijnen)
- Herijking evenementensubsidiebeleid
- Samenwerking op de thema's

Gerelateerde projecten:

VTE is een samengesteld product en heeft daarmee raakvlakken met diverse projecten/activiteiten waaronder:

- RD: centrumontwikkeling, Ommerschans, Kotermeerstal, landbouw, evenementen, vitale vakantieparken.
- BV: citymarketing
- MD: cultuur, cultureel erfgoed, theater, sport, inclusie.
- OG: Ruimte voor de Vecht (Varen op de Vecht/ Vechtrijk/optimalisatie Recreatiesluizen/zwemmen in de Vecht/beleven & bewegen/Vechtdal gidsennetwerk), routestructuren/voorzieningen, beheer openbare ruimte.

Partners

Ondernemers, onderwijsinstellingen, overheden (regionaal/provinciaal), Ondernemershuis, Vechtdal Marketing/Marketing Oost, St. Ondernemend Reestdal, Platform Gastvrij Hardenberg/Overijssel, belangenbehartigers (HISWA RECRON/KHN etc.), Vakschool 100% Gastvrij, Regio Zwolle, Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe, Ruimte voor de Vecht.

Doelgroep

Ondernemers/werkgevers en werknemers van bedrijven/organisaties in Hardenberg/ gemeentegrensoverschrijdend. Onze eigen inwoners en gasten

Budget gemeente

Totaalbudget VTE 2023 € 145.000, waarvan € 50.000 geormerkt voor platform Gastvrij Hardenberg, € 59.000 voor Vechtdal Marketing, € 30.000 voor Vechtdal Visie. Totaalbudget Evenementen: € 242.000, waarvan € 150.000 voor reguliere evenementen, € 50.000 voor een groot evenement en € 42.000 voor de promotiestichtingen

Externe Investeringsen

Diverse budgetten uit Regio Zwolle, Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe (deze zijn deels nog te ontwikkelen), LEADER, Gastvrij Overijssel/provincie, ondernemers etc.

Agro en landelijk gebied

Nut en Noodzaak

Het landelijk gebied en de agrarische sector maakt vanwege diverse ontwikkelingen een grote transformatie door. Daarbij is het de uitdaging om het landelijk gebied vitaal te houden zoals ook in het coalitieprogramma wordt beschreven.

De agrarische sector is 1 van de 3 topsectoren in onze economisch koers

De sector is van grote invloed op het woon-en leefklimaat en de vitaliteit van het buitengebied. De enorme opgave waar deze sector nu voor staat vraagt een grote inspanning zowel vanuit de ondernemers als de overheid.

Context

Europa/Landelijk:

Op Europees niveau wordt een groot deel van de kaders voor het landbouwbeleid bepaald. Deze worden omgezet in nationale programma's. Op dit moment is er ook een grote impact van regelgeving rondom co2, stikstof, nitraat, fosfaat etc.

Regionaal:

Het nationale programma wordt vertaald in provinciale programma's voor het landelijk gebied. Deze geven veel context mee voor de lokale uitvoering.

Doelstellingen

- Het behouden van eerlijk werk en economische groei, gekoppeld aan verantwoorde productie en consumptie.
- Het op peil houden van de werkgelegenheid in de agrarische (en aanverwante) sector.
- Als gemeente willen we ondernemers die willen innoveren ondersteunen.

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

We gaan door met het houden van de landbouwcafés, agrocarroussel en bedrijfsbezoeken. De samenwerking met de ervencoaches en het agrarische serviceteam doorontwikkelen. En het verder ontwikkelen van de agrohubs.

Nog te ontwikkelen:

- Ondersteuningsmaatregelen voor ondernemers die nieuwe verdienmodellen in de agrarische sector willen verkennen.
- De inbreng aan integrale gebiedsplannen in het kader van het provinciale programma landelijk gebied.
- Het ondersteunen van proeftuinen en innovaties.

Gerelateerde projecten:

- Erven met kwaliteit
- Gebiedsgerichte aanpak/ Programma landelijk gebied.
- Programma klimaat, water en biodiversiteit.

Partners

LTO en andere belangenorganisaties, Ondernemershuis voor het Vechtdal en stimulant, Zone-college, Provincie en partners binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Doelgroep

Ondernemers in de agrarische sector en in de food sector. Ongeacht of zij willen omschakelen, doorschakelen of stoppen.

Budget gemeente

Er is € 225.000 beschikbaar vanuit het budget voor plattelandsvernieuwing en agro. Daarnaast is er ook budget beschikbaar vanuit Economie.

Externe Investeringen

Er wordt extern bijgedragen via het provinciaal programma landelijk gebied en via het Leaderprogramma Noord Overijssel.

Hoogwaardige industrie

Nut en Noodzaak

Hoogwaardige industrie heeft met 15% een belangrijk direct aandeel in de werkgelegenheid in de gemeente Hardenberg en daarnaast een grote indirecte toegevoegde waarde via toeleveranciers en uitbestedingsrelaties met andere sectoren (vuistregel: 1 baan in de industrie levert 1 baan op in de dienstensectoren).

De industrie staat voor opgaven zoals:

- digitalisering
- innovatie
- circulaire businessmodellen
- human capital
- cyber safety

Context

Op verschillende niveau's van belang: Europees, landelijk, provinciaal, regionaal.

Onder meer CE agenda's provincie en rijk, Digital Europe, OP EFRO Oost Nederland, Greenwise campus en Perron 038, Regiodeals, Innovatiebeleid provincie, landelijke groene industriepolitiek, landsdelige en regionale acquisitiebeleid.

Doelstellingen

- Vergroten wendbaarheid/weerbaarheid van ondernemers en werknemers.
- verhoging productiviteit
- versterking van regionaal innovatie ecosysteem
- talent aantrekken (boeien, binden en ook behouden bestaand personeel)
- betere positionering regio DTZ

Activiteiten/projecten

Lopende projecten/activiteiten:

IQ BLVD:

- Cobotpool
- Cybersecurity
- Datareadiness
- Employer Branding
- SPP (strategische personeelsplanning)
- Stagehub / Regio Traineeship
- Verkenning vestiging IQ BLVD in stationsomgeving.

Nog te ontwikkelen:

- Versterking onderwijs in Hardenberg (RTC / LLO) mogelijk samen met IQ BLVD-community.
- Intensiveren samenwerking met Greenwise Campus, IT Hub en IQ BLVD
- Opzetten samenwerking binnen de Regio Zwolle, denk aan Perron 038 en Innovatiecluster NOP

Gerelateerde projecten:

- CE agenda
- Digitaliseringsagenda
- HCA
- MJP Duurzaamheid
- Project stationsomgeving
- Inzet op Nedersaksenlijn
- Bedrijventerreinenstrategie

Partners

IQ BLVD (en de community van bedrijven verbonden aan IQ BLVD), Ondernemershuis voor het Vechtdal, Kennispoort, IBDO, NovelT, NHL Stenden, Windesheim, Saxion Hogeschool, RUG (Universiteit vh Noorden) en Universteit Twente, Alfa-college, Drenthe college, Deltion College

Doelgroep

Hoogwaardig industrieel MKB en hun (toekomstig) personeel.

Budget gemeente

Nieuw budget € 100.000 voor gehele periode. Plus mogelijke cofinanciering regiodeals met nog te ontwikkelen projecten, waaronder stationsomgeving.

Externe Investeringen

Onbekend (mede afhankelijk van regiodeals).
In IQ BLVD en eventueel andere projecten investeren ook anderen (bedrijfsleven en onderwijs).
Aandacht voor mogelijke EFRO-aanvraag IQ BLVD

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Hardenberg.

© 2023

